

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Anna Owczarek (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku J. O.

przy uczestnictwie H. W., Z. W. i P. K.

o zniesienie współwłasności nieruchomości,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 17 kwietnia 2013 r.,

zażalenia uczestnika postępowania P. K. na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 28 października 2011 r. w części dotyczącej odrzucenia apelacji (punkt 1 sentencji postanowienia)

1) oddała zażalenie,

**2) zasądza od P. K. na rzecz J. O. kwotę 900, - (dziewięćset) zł
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu zażaleniowym przed Sądem Najwyższym.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 28 października 2011 r. odrzucił apelację uczestnika postępowania P. K. od postanowienia Sądu Rejonowego w S. z dnia 2 lutego 2011 r. w zakresie żądania rozliczenia nakładów, sprostował powyższe postanowienie w części dotyczącej oznaczenia nieruchomości będącej przedmiotem zniesienia współwłasności, oddalił apelację uczestnika postępowania P. K. w pozostałym zakresie.

Uzasadniając stanowisko w przedmiocie odrzucenia apelacji Sąd wskazał, że żądanie rozliczenia nakładów (kosztów remontów), jakkolwiek poniesionych przez córki uczestnika postępowania J. B. i M. K., zostało zgłoszone przez pełnomocnika uczestnika postępowania w jego imieniu na rozprawie w dniu 19 stycznia 2011 r. i w tym dniu Sąd na rozprawie wydał postanowienie o oddaleniu wskazanego wniosku. Postanowienie powyższe nie zostało zaskarżone. Postanowienie kończące postępowanie w sprawie, wydane w dniu 2 lutego 2011 r., nie zawiera rozstrzygnięcia w zakresie żądania rozliczenia nakładów.

Orzeczenie powyższe zostało zaskarżone przez uczestnika postępowania P. K.:

- skargą kasacyjną w zakresie oddalającym apelację. Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 21 stycznia 2013 r. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

- zażaleniem w zakresie odrzucającym apelację.

Zażalenie zarzuca naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 373 k.p.c. w zw. z art. 351 § 1 k.p.c., art. 13 § 2 i art. 618 § 3 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik sprawy poprzez przyjęcie, że brak w sentencji postanowienia sądu pierwszej instancji rozstrzygnięcia w przedmiocie rozliczenia nakładów uzasadnia odrzucenie apelacji w tym zakresie, jako środka odwoławczego dotyczącego przedmiotu nieobjętego rozstrzygnięciem.

Wnioskodawczyni J. O. wniosła o odrzucenie zażalenia względnie jego oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył:

W toku postępowania w tzw. sprawach działowych (o zniesienie współwłasności, dział spadku, podział majątku wspólnego) dopuszczalne jest wydawanie na zasadach ogólnych postanowień częściowych, jeżeli zostają

spełnione przesłanki wskazane w art. 317 § 1 w zw. z art. art. 13 § 2 k.p.c., tj. do rozstrzygnięcia nadaje się tylko część żądania lub niektóre z żądań wniosku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 1983 r., III CRN 129/83, OSNC 1984, nr 5, poz. 75, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CSK 178/09, niepubl.). Jedynym ograniczeniem jest aby przedmiotem takiego postanowienia częściowego było rozstrzygnięcie całkowite odnoszące się do danego żądania, tj. w wypadku pozytywnego rozstrzygnięcia o przyznaniu określonego składnika majątkowego równoległe orzeczenie o rozliczeniach z tego tytułu obejmujących należne spłaty lub dopłaty (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 1977 r., III CZP 40/77, OSNCP z 1978r., nr 2, poz. 24, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 1984 r., III CZP 72/83, OSNC 1984, nr 7, poz. 83). Postanowienie częściowe ma charakter samoistny, co oznacza że podlega samodzielnemu zaskarżeniu na zasadach ogólnych. Takiego charakteru procesowego wskazanego orzeczenia nie zmienia ani pominięcie w jego oznaczeniu zwrotu „częściowe”, ani wydanie na rozprawie. Postanowienie częściowe może mieć również charakter negatywny i obejmować swoją treścią oddalenie wniosku w części. Wydanie takiego orzeczenia jest szczególnie pożądane w odniesieniu do wniosków i dodatkowych rozstrzygnięć z tytułu wzajemnych roszczeń współwłaścicieli przewidzianych w art. 618 § 1 k.p.c. ze względów ekonomii procesowej, gdyż zapobiec może prowadzeniu zbędnego postępowania dowodowego. Uczestnikom postępowania dostateczną ochronę praw zapewnia możliwość wywiedzenia środka odwoławczego.

Prawomocne postanowienie częściowe, jako orzekające co do istoty sprawy wiąże Sąd oraz strony postępowania i gdy jego treść obejmuje oddalenie wniosku może być zmienione bądź uchylone jedynie w razie zmiany okoliczności sprawy (art. 523 k.p.c.). Oznacza to, że niedopuszczalne jest ponowne orzekanie co do kwestii objętych jego treścią w postanowieniu kończącym postępowanie w sprawie bez zgłoszenia wniosku o zmianę orzeczenia.

Biorąc powyższe pod rozwagę wskazać należy, że postanowienie o oddaleniu wniosku uczestnika postępowania P. K. o rozliczenie nakładów, wydane na rozprawie w dniu 19 stycznia 2011 r. miało charakter postanowienia

częściowego, a uczestnik postępowania nie złożył wniosku o zmianę tego orzeczenia.

W tym stanie rzeczy postanowienie powyższe kończyło postępowanie w zakresie żądania rozliczenia nakładów i zbędne jest odnoszenie się do, spornej w orzecznictwie i doktrynie, kwestii istnienia substratu zaskarżenia i dopuszczalności samodzielnego zaskarżania postanowienia kończącego postępowanie, w którym nie zamieszczono dodatkowych rozstrzygnięć dotyczących wzajemnych roszczeń przewidzianych w art. 618 k.p.c. Z tych względów zarzuty naruszenia art. 373 k.p.c. w zw. z art. 351 § 1 k.p.c., art. 13 § 2 i art. 618 § 3 k.p.c. nie mogły być skuteczną podstawą zaskarżenia.

Zwrócić ponadto należy uwagę, że w postępowaniu o zniesienie współwłasności wszystkie spory mogą być rozstrzygane tylko między współwłaścicielami, a nie między nimi a osobami trzecimi.

Z powołanych przyczyn zażalenie jako bezzasadne podlega oddaleniu (art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

O zwrocie kosztów postępowania odwoławczego poniesionych przez wnioskodawczynię od uczestnika postępowania P. K., przyjmując że interesy jej i uczestnika postępowania są sprzeczne, orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.